

KURSUS AKAUNTABILITI DALAM PENGURUSAN KEWANGAN

Ceramah

Surcaj

Nasran Omar
Chartered Accountant
MBA (UTM)

KANDUNGAN

Definisi / Ciri-ciri SURCAJ

Objektif SURCAJ

Unsur-unsur SURCAJ

Undang-undang dan peraturan berkaitan

Akta Tatacara Kewangan 1957

Arahan Perbendaharaan 314 – 328

Pekeliling Perbendaharaan 13/2008

Surat Arahan Perbendaharaan 5-2-2009

P.U. (B) 396/1993

Isu-isu pelaksanaan

SURCAJ – Definisi

‘ Expenditure marked by the auditor as unauthorized and to be refunded ’

.....Oxford Dictionary

‘ Mendapatkan semula amaun wang awam/nilai barang awam yang hilang dari orang yang bertanggungjawab terhadap kehilangan tersebut ’

SURCAJ – Definisi

‘ Oleh kerana tujuan surcaj adalah untuk membolehkan Kerajaan mendapatkan balik wang yang hilang itu dan bukan sebagai suatu penalti, maka tidak harus disyorkan tindakan surcaj terhadap pegawai berkenaan jika wang yang hilang telah dijelaskan oleh beliau....walaubagaimana pun, ini tidak menjejaskan apa-apa tindakan tatatertib lain diambil terhadap beliau

.....Peguamcara Perbendaharaan 26.4.1991

SURCAJ – Ciri-ciri

Hutang (debt due to) pegawai kepada Kerajaan didapatkan dari sama ada melalui arahan Menteri untuk dipotong $\leq 1/4$ gaji/ pencen bulanan atau mahkamah

Kesalahan di bawah Seksyen 18 Akta Prosedur Kewangan 1957 (Semakan 1972)

Syor oleh Pihak Berkuasa Kewangan

Tindakan dikenakan oleh Suruhanjaya Perkhidmatan / Lembaga Tatatertib

SURCAJ – Objektif

Mendapatkan semula wang awam atau nilai barang awam yang hilang, rugi atau rosak dari pegawai yang terlibat atau bertanggungjawab dengan kehilangan, kerugian atau kerosakan tersebut

Semua pegawai sentiasa mematuhi peraturan mengenai urusan kewangan dan perakaunan jabatan serta memahami bahawa mereka adalah bertanggungjawab dan diperanggungjawabkan terhadap tugas-tugas yang diamanahkan

PP, KJ dan pegawai yang menyelia di dalam pengurusan kewangan dan akaun jabatan memastikan semua peraturan, tatacara dan proses kerja adalah lengkap, teratur dan kemaskini, dengan demikian penyeliaan dapat dijalankan dengan berkesan manakala sebarang masalah dapat dikenalpasti dan diatasi segera

Surcaj

2 UNSUR PENTING

ASPEK SUBSTANTIF

Peruntukan (akta) , peraturan, tatacara, proses dan tanggungjawab serta pegawai / kakitangan yang hendak diliputi oleh peraturan surcaj

ASPEK PROSEDUR

Tatacara pengendalian sesuatu kes pelanggaran peraturan yang boleh dikenakan surcaj

Hubungan Undang- undang dan Peraturan

Perlembagaan Persekutuan *Bahagian 7 (Perkara 96 – 112)*

**Akta Tatacara
Kewangan 1957**

**Arahan, Garispanduan
dalam, Fail Meja / Manual
Prosedur Kerja, Senarai
Tugas dll**

**Arahan Perbendaharaan,
Pekeliling dll.**

**Akta
Tatacara
Kewangan
1957
(Akta 61)**

Seksyen 3 : Tafsiran

Seksyen 4 : Tggjwb Peg. Perakaunan

Seksyen 15A: Peg. Pengawal

Seksyen 17 : Hapuskira

Seksyen 18 : Surcaj

Seksyen 19 : Pemberitahuan Surcaj

Seksyen 20 : Pengguguran Surcaj

Seksyen 21 : Mendapatkan Surcaj

Akta Tatacara Kewangan 1957

(Akta 61)

Bagi mengadakan pengurusan dan kawalan wang awam, prosedur perakaunan dan kewangan, termasuk kutipan, bayaran dan penjagaan wang awam Persekutuan dan Negeri, pembelian, penjagaan dan pelupusan harta awam dan perkara bersangkutan dengannya

Seksyen 3 : ...Tafsiran

Pegawai Perakaunan

Wang awam - tunai, produk kewangan, amanah

Barangan awam - harta/aset

**Pegawai Perakaunan
= Pegawai awam**

'is charged with' atau 'who in fact'

**Akta
Tatacara
Kewangan
1957**

(Akta 61)

wang awam

barang awam

**Mengutip,
menerima,
memperakaun,
mengeluar
(disburse)**

**Penerimaan,
penjagaan,
pelupusan,
perakaunan**

Wang / Barang Awam

— Peguamcara Perbendaharaan 24.7.1986

**Akta
Tatacara
Kewangan
1957
(Akta 61)**

wang awam

Wang tunai

Cek, Kiriman wang
(bertulis, ready for
cash)

Wang Pos (ready
for cash)

Setem (belum
digunakan)

barang awam

Lesen, permit

Setem telah diguna

Cek belum guna

Borang, dokumen

Akta Tatacara Kewangan 1957

Seksyen 4 : ...**Pegawai Perakaunan** hendaklah **tertakluk kepada Akta ini** dan menjalankan kewajipan, menyimpan buku, serah akaun yang ditentukan oleh Akta ini, **atau oleh arahan-arahan Perbendaharaan** dalam perkara mengenai tatacara kewangan dan **perakaunan...**

**Akta
Tatacara
Kewangan
1957**

Seksyen 15 (4) : Setiap Pegawai Pengawal hendaklah membuat laporan dalam tulisan kepada Suruhanjaya Perkhidmatan dan Pihak Berkuasa Kewangan setiap perkara darihal surcaj yang munasabah di bawah perenggan (a), (b), (c), (d) atau (e) dari seksyen 18, yang berlaku atau timbul di bawah pengawalannya

**Akta
Tatacara
Kewangan
1957**

Seksyen 17 : Hapuskira

Menteri berkaitan dengan wang awam, hasil dan stor Persekutuan .....berkuasa :

(a) Menghapuskira kehilangan, kerugian, kekurangan wang awam dan nilai barang yang hilang, kurang, kondem, tidak dipakai atau lapuk (obsolete); dan

**Akta
Tatacara
Kewangan
1957**

Seksyen 17 : Hapuskira

Menteri berkaitan dengan wang awam, hasil dan stor Persekutuan berkuasa :

(b) Membiarkan amaun hasil, hutang dan terlebih bayar yang tidak boleh didapatkan semula

Akta Tatacara Kewangan 1957

Kuasa Mengenakan Surcaj : Seksyen 18

Kuasa undang-undang pada Suruhanjaya Perkhidmatan mengenakan surcaj ke atas anggota Kerajaan Persekutuan / Negeri suatu amaun tidak melebihi amaun yang terlibat bagi kes-kes di bawah subseksyen 18 (a), (b) dan (c) atau suatu amaun lain yang Suruhanjaya fikirkan patut bagi kes-kes di bawah subseksyen 18 (d) dan (e).....SELEPAS berunding dengan Pihak Berkuasa Kewangan....

...dan tiada penjelasan memuaskan dalam tempoh diberi oleh Suruhanjaya mengenai kes-kes berkenaan.

Akta Tatacara Kewangan 1957

Seksyen 19 : Pengerusi Suruhanjaya maklumkan KJ untuk memaklumkan selanjutnya kepada pegawai yang disurcaj apa-apa surcaj di bawah seksyen 18

Seksyen 20 : Suruhanjaya menggugurkan surcaj jika berpuashati dengan penjelasan pegawai dan memaklukkannya kepada KJ

Seksyen 21 : Surcaj yang dikenakan adalah hutang yang perlu dibayar kepada Kerajaan dan boleh dituntut di mahkamah atau ditolak gaji atau pencen secara ansuran bulanan

Arahan
Perbendaharaan

“ **AP 10 : PP dilantik oleh Menteri Kewangan** mengawal perbelanjaan, pengurusan sepatutnya ke atas wang awam/barang awam diterima/dipungut, disimpan, dibelanja/dilupus dan merundingi KSP/PKN atas perkara penting/luar biasa

Arahan Perbendaharaan

“ AP 11 : PP jelaskan tentang kewajipan kewangan dan perakaunan pegawai bawahan secara bertulis untuk mudah tentukan siapa bertanggungjawab bagi perkara di luar aturan dan ambil tanggungjawab jika ada kelemahan arahan

Arahan
Perbendaharaan

“ AP 53 : PP laksana kewajipan kewangan – memungut, menyimpan, perakaunan yang betul. Arahan bertulis wakilkan kewajipan kepada pegawai lain.

**Arahan
Perbendaharaan**

“ AP 303 : PP hendaklah melaporkan serta merta kepada Ketua Setiausaha Perbendaharaan atau Pegawai Kewangan Negeri...salahlaku / ketidakcekapan ...sebabkan kerugian kepada Kerajaan...jika tidak dibuat ...PP sendiri boleh disurcaj bersama-sama”

Arahan Perbendaharaan

“ AP 308 / AP 309 : PP,
Ketua Jabatan dan pegawai
menjaga sesuatu pejabat -
menjalankan penyeliaan biasa
setiap hari, pemeriksaan mengejut,
melantik pegawai lain jalankan
pemeriksaan mengejut,
pemeriksaan mengejut secara
berkala (tidak kurang sekali dalam 6
bulan)...perihal pemeriksaan dicatat
dalam buku pemeriksaan mengejut

Arahan
Perbendaharaan

“ AP 314 – Takrif :

‘Kehilangan’ termasuk kehilangan wang awam, setem, barang-barang awam dan harta lain yang berharga disebabkan kecurian, penipuan, atau kecuaiian pegawai; kekurangan, bayaran terlebih, pembayaran tanpa kuasa, hutang yang tidak boleh dapat balik, hasil yang tidak boleh didapatkan dan perbelanjaan yang sia-sia .

Menyenggara dan Melaporkan Akaun Belum Terima (ABT) - Dasar dan Tatacara

Tujuan : Untuk urus, analisa dan pengurusan atasan buat keputusan

ABT = Pelbagai Siberhutang = Tunggakan hasil = jumlah wang patut telah diterima berasaskan bil, invois, nota, pentaksiran atau dasar-dasar semasa kerajaan yang berkuatkuasa

Pemungut melaporkan ABT kepada PP bagi ABT seperti pada 30 Jun dan 31 Disember setiap tahun. PP hantar laporan ABT spt pada 30 Jun (tidak lewat akhir Ogos)/31 Disember (tidak lewat akhir Februari) terus kepada JANM sk KAN dan BKP, Kem Kewangan.

Menyenggara dan Melaporkan Akaun Belum Terima (ABT) - Dasar dan Tatacara

PP simpan rekod lengkap/kemaskini pinjaman, pendahuluan dan bayaran balik untuk pemeriksaan bila-bila masa

PP wujud sistem dan tatacara ABT jabatan sendiri dengan merujuk JANM

PP dan Pemungut bertanggungjawab pungut semua ABT

Format laporan guna ABT seperti dalam Pekeliling Perbendaharaan 3/2008.

Arahan Mengenai Tatacara Melaporkan Kehilangan Dan Menyenggara Urusan Hapuskira Wang Dan Barang-barang Awam

Laporan Awal (Lampiran J) - KJ kemuka dalam tempoh sebulan dari tarikh kejadian/kehilangan diketahui ke PBK & PP dan sk kepada JANM, KAN & JAN.

Laporan Akhir (Lampiran K) - PP kemuka dalam tempoh 4 bulan dari tarikh Laporan Awal walaupun Laporan siasatan Polis belum lagi diperolehi

PP lantik pegawai penyiasat (yang tiada hubungan dengan kes) secara bertulis.

Pekeliling
Perbendaharaan
13/2008

Arahan Mengenai Tatacara Melaporkan Kehilangan Dan Menyenggara Urusan Hapuskira Wang Dan Barang-barang Awam

PP tandatangan Lampiran K

Jika PP tidak berpuas hati, boleh arahkan penyiasatan semula dilakukan oleh JP sedia ada atau lantik baru. Mohon pelanjutan daripada treasury untuk kemukakan laporan tersebut.

Syor surcaj bawa kepada Lembaga Tatatertib dlm tempoh 3 bulan. Maklum kepada Treasury dlm tempoh 14 hari selepas keputusan tatatertib.

Pekeliling
Perbendaharaan
13/2008

Lampiran 1

Kepada:

Pegawai/Pegawai-pegawai Penyiasat Yang Dilantik

LANTIKAN PEGAWAI PENYIASAT BERHUBUNG DENGAN KEHILANGAN WANG DAN BARANG-BARANG AWAM

Selaras dengan peruntukan Arahan Perbendaharaan 317 (a), saya sebagai Pegawai Pengawal dengan ini melantik Tuan/Puan untuk menyiasat kehilangan.....yang dilaporkan berlaku di.....pada.....Sesalinan Laporan Awal berkenaan disertakan bersama-sama ini untuk rujukan Tuan/Puan.

2. Tuan/Puan adalah diberi kuasa untuk menjalankan tugas bagi mendapatkan maklumat mengenai kes kehilangan tersebut daripada mana-mana pegawai yang berkenaan.
3. Laporan Akhir penyiasatan hendaklah berpandukan format Lampiran K kepada Arahan Perbendaharaan dan mengandungi semua maklumat yang berkaitan secara terperinci. Laporan ini mestilah dikemukakan kepada Pegawai Pengawal sebelum.....

Tarikh:

s.k Ketua Setiausaha Perbendaharaan

**Tandatangan
Nama Pegawai Pengawal
Kementerian/Jabatan**

Akta Tatacara Kewangan 1957

Jenis kesalahan yang boleh disurcaj : Seksyen 18

- (a) gagal untuk memungut hasil Kerajaan ;
- (b) melakukan pembayaran salah atau pembayaran yang tidak boleh disokong ;
- (c) bertanggungjawab terhadap apa-apa kekurangan atau kemusnahan wang, setem, sekuriti, barang-barang dan lain-lain harta Kerajaan ;
- (d) gagal untuk menyelenggara akaun dan lain-lain rekod dengan teratur ; dan
- (e) gagal atau lewat dalam membuat bayaran kepada pihak yang sah menerimanya.

CONTOH KESALAHAN

Seksyen 18 (a)

- I. Tidak ambil tindakan pungut hasil, bayaran balik pinjaman, pendahuluan, caj perkhidmatan dll
- ii. Kelemahan sistem pungutan sehingga pembayar dapat mengelak dari membayar

Seksyen 18 (b)

- I. Gaji elaun terlebih bayar
- ii. Pembayaran tanpa invois, bil
- iii. Perolehan tidak mengikut peraturan
- iv. Perbelanjaan tanpa peruntukan yang diluluskan

Jenis Hasil

Hasil Kerajaan Persekutuan

Hasil
Cukai

- Langsung - terus drpd pendapatan
- Tidak langsung - bila beli barang/ perkhidmatan
- Asas undang-undang

Hasil Bukan
Cukai

- Drpd. perkhidmatan Kerajaan kpd rakyat - lesen, permit, sewa, denda, jualan barang dsb.
- Asas undang-undang

Terimaan
Bukan
Hasil

- Kutipan bukan kehendak undang-undang
- terima balik perbelanjaan, caj perkhidmatan, jualan barang dsb.

Penyimpangan Peraturan

AP 55

- Berlaku perbelanjaan secara darurat
- Memberitahu KSP serta merta melalui Pegawai Pengawal
- Laporan bertulis hurai sebab penyimpangan kepada KSP
- Permohonan Pendahuluan Diri atas nama pegawai yang bertanggungjawab

Kesalahan dalam urusan Perolehan

Surcaj juga akan disyorkan jika Kerajaan menanggung perbelanjaan-perbelanjaan tidak sepatutnya dalam urusan perolehan disebabkan tidak mengikut peraturan, tiada peruntukan, belanja melebihi siling, tanpa pesanan Kerajaan, tiada kontrak sah, tiada kelulusan dan sebagainya.

Penyimpangan Peraturan

AP 54

- Berlaku perbelanjaan melebihi peruntukan
- Permohonan Pendahuluan Diri atas nama pegawai yang bertanggungjawab
- Laporan Penyiasatan 60 hari dari tarikh Pendahuluan Diri diluluskan
- Keputusan Perbendaharaan / pelarasan Pendahuluan Diri

Penyimpangan Peraturan

AP 59

- KSP puas hati ada tanggungan kontrak oleh Kerajaan
- Permohonan Pendahuluan Diri atas nama pegawai yang bertanggungjawab
- Laporan Penyiasatan 60 hari dari tarikh Pendahuluan Diri diluluskan
- Keputusan Perbendaharaan / pelarasan Pendahuluan Diri

CONTOH KESALAHAN (samb.)

Seksyen 18 (c)

- I. Penyelewengan / pecah amanah
- ii. Kecurian / samun / rompakan
- iii. Bencana alam / kemalangan

Seksyen 18 (d)

- I. Tiada salinan bil, invois, vaucher sebagai tanda perbelanjaan
- ii. Tiada salinan resit sebagai tanda terimaan
- iii. Tidak selenggara buku vot, buku tunai, daftar pemungut dll.

Seksyen 18 (e)

- I. Tidak / lewat bayar bayaran kemajuan, bayaran balik pinjaman Kerajaan, kos belian / perolehan dll.

Tatacara pengurusan kehilangan wang awam mengikut AP

- Kes kehilangan (AP 315 - 325)
- Kes pembayaran lebih/tanpa kuasa (AP 327)
- Kes tunggakan bayar balik hutang/hasil (AP 328)

Pengurusan Bil / Bayaran

Pengurusan Bil / Bayaran

Daftar Bil (AP 103)

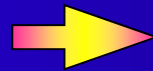
Daftar Bayaran (AP 98)

- Meminta bil (bil mesti sampai tidak lewat dari bulan berikutnya)
- Bayar tidak lewat 14 hari dari tarikh terima bil
- Selenggara daftar bil

- Selenggara daftar bayaran
- Pemeriksaan sekurang-kurang sekali sebulan

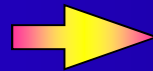
Isu-isu – Kelewatan tindakan

**Kementerian/Jabatan
lewat kemuka Laporan**

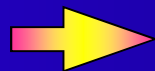
**Kejadian lewat diketahui
Tunggu siasatan Polis selesai
untuk kemuka Laporan Akhir
Laporan Akhir tiada ulasan
Pegawai Pengawal**

**Perbendaharaan
perlukan maklumat
lengkap**

**Maklumat diperlukan adalah
seperti format di Lampiran J, K
dan L kepada AP**

Prosedur PBT

**Kekerapan mesyuarat
Rayuan terhadap syor surcaj**

Isu-isu - Urusan Siasatan ke atas kes

Penyiasatan Jabatan (Prosedur Tatatertib / Surcaj)

KEJADIAN BERLAKU / DIKETAHUI

↓ Segera (2 hari)

LAPORAN AWAL – LAMPIRAN J (AP)

↓ Selewat-lewat 4 bulan

LAPORAN AKHIR – LAMPIRAN K (AP)

↓ SYOR SURCAJ / TATATERTIB

↓ LEMBAGA TATATERTIB

Penyiasatan PDRM (Prosedur Jenayah)

PDRM

Jenayah

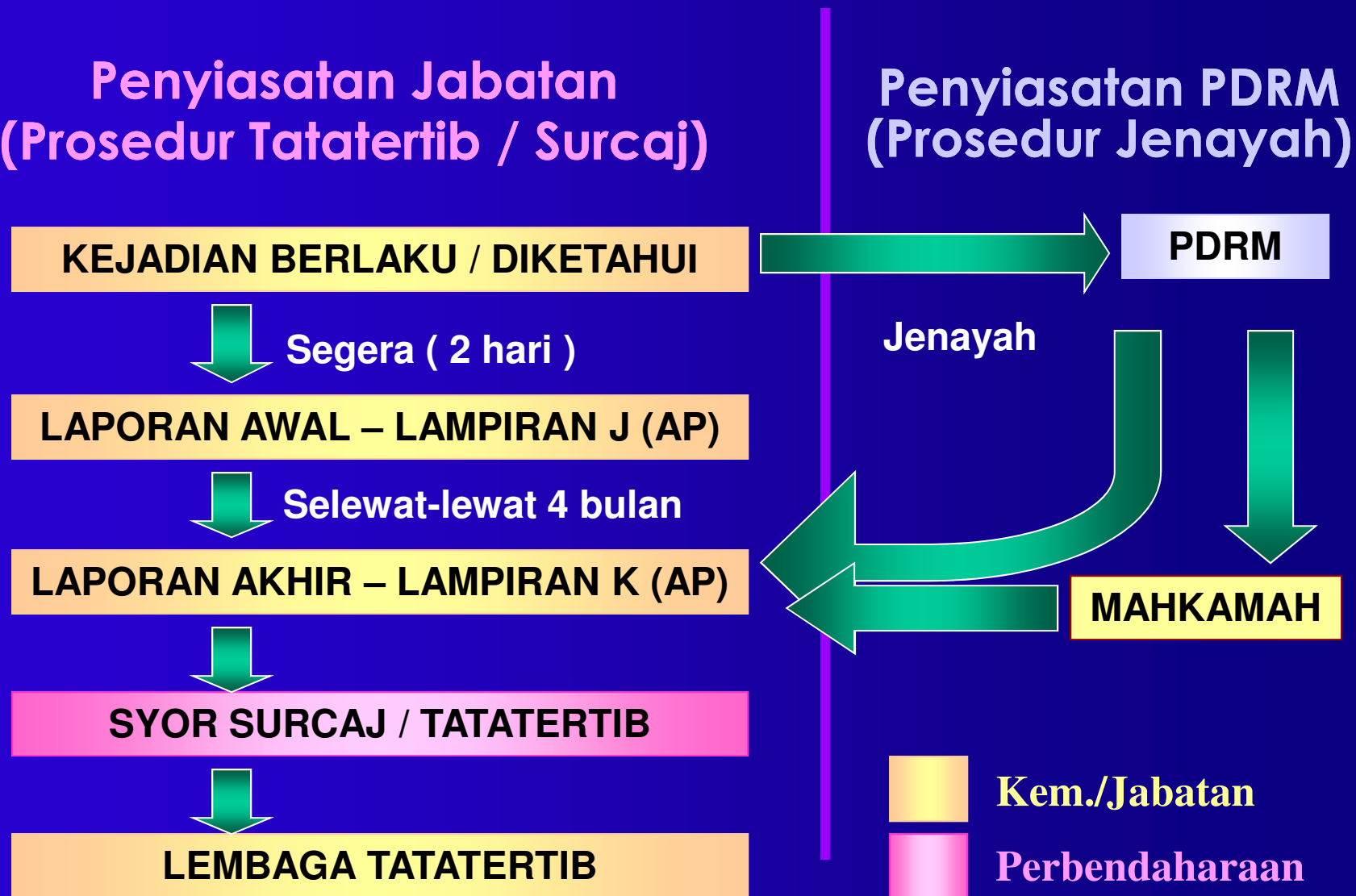
MAHKAMAH

Kem./Jabatan

Perbendaharaan

.....bahawa tindakan surcaj boleh diambil secara berasingan tanpa mengira apa-apa tindakan mahkamah/jenayah diambil .....Pihak Berkuasa Tatatertib boleh mengenakan surcaj ke atas mana-mana pegawai berdasarkan Akta Tatacara Kewangan.....

.....Peguamcara Perbendaharaan 2.4.1992

.....Seksyen 18 ATK 1957 memperuntukkan keadaan-keadaan dan ingredients dimana seseorang itu boleh diambil tindakan surcaj. Dan jika Lembaga berkenaan berpuashati bahawa beliau telah melakukan kesalahan di bawah Seksyen 18 itu berdasarkan kepada ingredient tersebut maka Lembaga boleh meneruskan tindakan surcaj terhadapnya. Kaji pertuduhan yang dibuat di mahkamah di mana yang dituduh telah dibebaskan untuk memastikan sama ada the ingredients of the charge adalah sama dengan ingredient yang diperuntukkan di bawah seksyen 18. Jika ingredients dan kesalahan yang dituduh yang dibebaskan itu tidak sama dengan ingredient di bawah seksyen 18, maka Lembaga boleh mengenakan tindakan surcaj terhadapnya tanpa mengira beliau telah dibebaskan. Ini kerana beliau dibebaskan atas pertuduhan yang tidak serupa.

.....Peguamcara Perbendaharaan 24.10.1990

Sistem pengurusan kewangan dan akaun lengkap, teratur dan kemaskini

Semakan, pengesahan dan penyeliaan secara rutin, berkala dan mengejut

Laporan Ketua Jabatan / Pegawai Pengawal mengikut peraturan berkuatkuasa

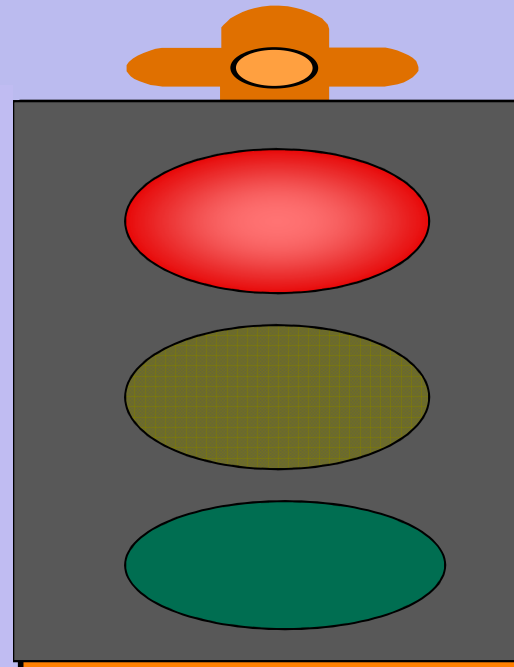
Kemahiran pengurusan berkaitan bagi pegawai / kakitangan urusetia

KESIMPULAN

KURSUS AKAUNTABILITI DALAM PENGURUSAN KEWANGAN

Terima Kasih